

RECENSION

Jens Andersen i *Fräls oss ifrån ondo*

Fräls oss ifrån ondo

Originaltitel Fri os fra det onde

Svensk titel Fräls oss ifrån ondo

Regi Ole Bornedal

Producent Michael Obel

Manus Ole Bornedal

Foto Dan Laustsen

Roller Lene Nyström Rasted, Lasse Rimmer, Jens Andersen, Bojan Navojec, Mogens Pedersen m fl

Danmark, Sverige, Tyskland 2009

Längd i tid 1 tim 37 min

Censur tillåten från 15 år

Distributör NonStop Entertainment AB

Heminkräktare har haft många inkarnationer under filmhistorien. I *Funny games* (1997) var det två unga män klädda i vita tennishorts. I *Panic room* (2002) var det tre disparata män mitt i New York. I *Desperate hours* (1955) var det en kallsinnig mördare med kumpaner på flykt. Och så vidare.

Turen har kommit till *Nattvakten* och *Jag är Dina*-regissören Ole Bornedal att ge sig in i den blodiga leken. Som direkt inspiration har han nämnt en av genrens otäckaste och kanske bästa filmer, Sam Peckinpahs *Straw dogs* (1971).

Juristen Johannes har lyckats övertala sin fru Pernille att flytta tillbaka till hans barndomsby med deras två barn. Där arbetar även Johannes alkoholiserade och misslyckade lillebror Lars som last-

bilschaufför. Allt är frid innan en tragisk olycka öppnar upp byns hat, xenofobi och avundsjuka.

I *Fräls oss ifrån ondo* är det pastorala på våldsam kollisionskurs med stadsmänniskorna. Bornedal bjuder på karikatyr-festival där varje blick, uppsyn och karaktärsdrag talar om exakt hur vi ska känna inför de vi har framför oss. Kontraster i all ära men landsbygdens invånare måste inte nödvändigtvis vara tjocka, svettiga och fulla med ärr i ansiktet. Men grovhuggna motpoler har visserligen alltid funnits. Kanske framför allt i den skräckfilmstradition som regissören påverkas av, med exempel som *The hills have eyes* (1977) och *Motorsågsmassakern* (1974).

För att sätta in filmen i en modern kontext har Bornedal valt att försöka säga någonting om Danmarks flyktingpolitik. Som symbol och offer ser vi Alain, en utvisningshotad bosnier från Balkankriget. Han kommer från det härjade landet där han begravt sin familj. När han introduceras står han och gräver ett gigantiskt dike i Johannes trädgård. Utan att avslöja för mycket så är det Alain som blir prick-tavlan och filmens motsvarighet till Henry i *Straw dogs*. Alltså den godtrogne och felaktigt anklagade som den rättrådiga familjefadern tar sig an.

Kritiken stäcker sig dock inte så mycket längre än den allmänna uppfattningen att man får göra vad man vill med "terrorister" eller att Danmark vill "försvara sitt vita kors och vackra kust".

Anledningen till att förlagan *Straw dogs* blev en så paranoid och tät pärla var att den kändes psykologiskt trovärdig och maniskt påträngande. *Fräls oss ifrån ondo* är grotesk, absurd och taktlös. Det som skulle kunna bli ett autentiskt experiment i stil med franska *Them* (2006) mynnar snarare ut i en *Evil dead*-pastisch.

Fredrik Söderlund

FILMRUTAN